

Abstrakt

Východiska: Ústecký kraj je dlouhodobě na prvních příčkách v prevalenci užívání návykových látek a zároveň je specifický výskytem řady negativních sociálních jevů. Studie realizované v Ústeckém kraji poukazují na fakt, že adiktologická problematika je aktuálním problémem, který si zasluhuje zvláštní pozornost, a to i s ohledem na skutečnost, že cílovou skupinou poradny jsou i děti, které se považují za vulnerabilní směrem k rizikovému chování. Pedagogicko-psychologická poradna je hlavním partnerem škol a školských zařízení a role metodika prevence v ní spočívá nejen v koordinaci školních metodiků prevence, ale také mapuje výskyt rizikového chování pro tvorbu nápravných programů a programů prevence rizikového chování. V celém kraji působí jedna adiktologická ambulance zaměřená na cílovou skupinu dětí a dorostu. Motivem k tématu práce byla také skutečnost, že studie zaměřené na uplatnitelnost adiktologa ve školství v ČR zatím realizovány nebyly.

Cíl: Hlavním cílem této bakalářské práce je zmapovat míru a charakteristiku uplatnění profese adiktologa v pedagogicko-psychologických poradnách (PPP) v Ústeckém kraji (ULK). Jako dílčí cíle si bakalářská práce klade zmapovat současný stav výskytu rizikového chování adiktologické problematiky v PPP ULK a možné přínosy a bariéry spolupráce adiktologa v PPP.

Metody: Výzkum vychází z kvalitativního přístupu. Výzkumný soubor byl získán metodou záměrného výběru. Bylo osloveno všech 11 PPP Ústeckého kraje. V konečné fázi participovalo 9 z nich. Z toho dvě zařízení byla reprezentována jedním pracovníkem. Výzkumný soubor byl tedy tvořen 7 pracovníky – metodiky prevence v PPP Ústeckého kraje. Jako metoda sběru dat bylo použito semistrukturované interview a data byla analyzována kódováním, kategorizací a následnou deskripcí s uvedením konkrétních ukázek výpovědí respondentů. Etické principy byly dodrženy.

Výsledky: V rámci studie byly identifikovány jako nejčastější typy rizikového chování šikana a vztahy v třídním kolektivu. Výskyt rizika závislostního chování spadl na poslední příčky. Byla zjištěna minimální informovanost o oboru adiktologie a profesi adiktologa a zároveň nízká znalost adiktologické problematiky u metodiků prevence v pedagogicko-psychologických poradnách v Ústeckém kraji. Studie zmapovala možný přínos a činnosti, které by adiktolog v prostředí pedagogicko-psychologické poradny v Ústeckém kraji mohl vykonávat. Charakteristika činností adiktologa zahrnovala ve všech odpovědích poradenství, spolupráci se školou, realizaci preventivních aktivit a ve většině případů také depistáž, včasnou intervenci a dlouhodobou spolupráci s rodinou a dítětem. Potřebné se ukázalo věnování pozornosti nejen cílové skupině dětí a rodiče, ale také pracovníkům pedagogicko-psychologické poradny a pracovníkům ve školství. Nejžádanější byla označena spolupráce na plný úvazek. Jako faktory, které by mohly působení adiktologa v pedagogicko-psychologické poradně komplikovat, byly označeny finance a legislativní úprava.

Závěr: Práce svými výsledky může pomoci otevřít zatím neukotvený dialog mezi specializací adiktologa a školním prostředím. Byl identifikován prostor pro možné působení adiktologa ve školském zařízení typu pedagogicko-psychologická poradna, kdy právě multidisciplinární charakter profese adiktologa by mohl doplnit odborný tým této instituce se záměrem zefektivnit systém péče o včasnou diagnostiku a intervence dětí a mladistvých a koordinaci primární prevence.

Klíčová slova: adiktolog – kompetence – pedagogicko-psychologická poradna – uplatnitelnost – Ústecký kraj